

HANSA BORG BRYGGERIER AS AVD BORG
Postboks 7
1701 SARPSBORG

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anette Strømme, 22003654

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til bryggeri- og drikkevareindustri for Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg ved Per Gyntveien 2-4 - gnr/bnr 1/334 - i Sarpsborg kommune

Fylkesmannen i Oslo og Viken har ferdigbehandlet søknaden fra Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg. Vi gir tillatelse til produksjon av drikkevarer ved Per Gyntveien 2-4 i Sarpsborg kommune etter forurensningsloven. Vi imøtekommer ikke omsøkte produksjonsrammer på 40 millioner liter drikkevarer, grunnet dagens forhold kommunens avløpsanlegg. Det gis tillatelse til årlig produksjonsmengder på 22,5 millioner liter drikkevarer. Tillatelsen med tilhørende vilkår er vedlagt.

Vi fatter vedtak om gebyr på kr 166 500,- for behandling av saken.

Vedtakene om tillatelse og om gebyrfastsettelse kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Vi viser til søknad om tillatelse fra Hansa Borg Bryggerier ASA mottatt 30.09.2019, tilleggsinformasjon mottatt 06.04.2020 og sakens øvrige dokumenter.

Fylkesmannen behandler saken som rett forurensningsmyndighet for næringsmiddelindustri og forbrenning av rene brenslers.

Bakgrunn

Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg (heretter Hansa Borg) har som oppfølging av tilsyn ved deres anlegg ved Per Gyntveien 2-4 den 28.03.2019 søkt Fylkesmannen om tillatelse etter forurensningsloven. Det er behov for å revidere dagens tillatelse datert 28.04.1978, sist revidert 02.11.1987, slik at den kommer i overensstemmelse med dagens krav til denne type virksomhet. Tillatelsen fra 1987 angir en tillatt produksjonsramme på 4 500 m³ og 13 000 m³ mineralvann per år. Virksomheten har også hatt en midlertidig tillatelse datert 22.06.1993 med ett års varighet, der tillatt produksjonsramme var 7 500 m³ øl og 15 000 m³ mineralvann for året 1993-94.

Det er også et forbrenningsanlegg lokalisert på området som driftes av Hansa Borg. Vedlagt søknaden fulgte et meldeskjema jf. krav i forurensningsforskriften § 27-8. Vi vil derfor også ta stilling til forurensningen fra forbrenningsanlegget i søknadsbehandlingen.

Søknad

Hansa Borg er en bryggeri- og drikkevareaktør som produserer øl, cider og mineralvann. Bryggeriet søker om å øke produksjonsvolumet samt å øke utslippsmengder til kommunalt spillvannsnett. Bedriften søker om å få produsere totalt 40 millioner liter drikkevarer, noe som utgjør en økning på ca. 160 % i forhold til dagens produksjonsvolum som er oppgitt i søknad til å være omtrent 15,4 millioner liter drikkevarer (2019-tall). Hansa Borg søker om å øke utslippsmengder til kommunalt spillvannsnett med 100 % i forhold til dagens utslipp. Avløpsstrømmen er i dag 10 m³/h og det søkes om å øke til 20 m³/h. Det foreligger en påslippavtale med Sarpsborg kommune om påslipp av prosessavløpsvann til kommunens avløpsanlegg, datert 15.04.2009.

Prosessavløpsvannet går til utjevningssjø hvor det blir pH-justert og større partikler fanges opp, før påslipp til kommunalt spillvannsnett. Prosessavløpsvannet passerer en slamutskiller før det renner inn i et innløpsbasseng og deretter pumpes over i utjevningssjøen, her skal det skje en utjevning og en viss selvnøytralisering. Det tilføres lut for å få pH opp mot 6. Utjevningssjøen er på 330 m³. Med dagens produksjonsvolum som medfører en avløpsstrøm på 10 m³/h er gjennomsnitt oppholdstid 3 døgn i utjevningssjøen.

Utslippskomponenter det søkes om er suspendert stoff, KOF og BOF. Det søkes om utslipp av suspendert stoff med gjennomsnittsmengde på 350 kg/døgn, maksimummengde på 375 kg/døgn og gjennomsnitt konsentrasjon 1 000 mg/l og maks 1 500 mg/l. For KOF søkes det om gjennomsnittsmengde på 2 000 kg/døgn, maks 2 500 kg/døgn og konsentrasjon 8 000 mg/l og maks 10 000 mg/l. For BOF søkes det om utslipp av 1500 kg/døgn i gjennomsnitt og 1625 kg/døgn som maksimumsgrense, og konsentrasjon 5000 mg/l i gjennomsnitt og 6500 mg/l som maksimumskonsentrasjon. Bryggeriet har søkt om å endre pH-intervall fra dagens produksjon der pH-intervall ligger mellom 6-9 til framtidig intervall mellom 5-8 i pH-verdi, men har endret søknaden til å gjelde for pH 6-9.

Det søkes om å utvide antall produksjonsdager fra 250 dager til 300 dager. Det skal fortsatt ikke produseres på søndager og på helligdager. Økt produksjonsvolum vil føre til økt transportmengde. Det estimeres til en prosentvis økning av kjøretøy totalt over året på 72 %. På grunn av økning i antall produksjonsdager, vil transporten inn og ut fra bedriften utgjøre i snitt 13 flere kjøretøy hver dag.

Området er regulert til formålet ved detaljreguleringsplan for Hansa Borg Bryggerier AS, planID: 0105 23049, datert 05.02.2014.

IED Food, Drink and Milk Industries (FDM)

EUs Industriutslippsdirektiv (IED) er implementert i norsk rett gjennom forurensningsforskriften kapittel 36. Virksomheter som omfattes skal reguleres med utgangspunkt i hva som anses for å være de beste tilgjengelige teknikker (BAT). Vedtatte BAT-konklusjoner for næringsmiddel gjelder for virksomheter som behandler og bearbeider animalske og/eller vegetabiliske råstoffer med sikte på fremstilling av næringsmidler eller fôr, og som har over en angitt produksjonskapasitet jf. forurensningsforskriften kap. 36 vedlegg I punkt 6.4 b) og c).

Hansa Borg er ikke omfattet av IED FDM da produksjonskapasiteten for vegetabiliske råstoffer er under grensen på 300 tonn/dag, jf.. forurensningsforskriften kap. 36 vedlegg I punkt 6.4 (b.ii).

Høring

Fylkesmannen i Oslo og Viken sendte søknaden på høring den 20.04.2020 til Sarpsborg kommune, Naturvernforbundet i Østfold, Fritznerbakken Velforening og nærliggende naboer. Søknaden er også lagt ut på Fylkesmannen sine nettsider, samt offentlig kunngjort i Sarpsborg Arbeiderblad den 22.04.2020. Eget høringsbrev ble den 02.07.2020 sendt Statens Vegvesen region Øst og Viken fylkeskommune

Vi har mottatt høringsuttalelser fra Sarpsborg kommune, nabo Dervis Mahic og Statens vegvesen. Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsuttalelsene.

Sarpsborg kommune

Hansa Borg søker om økning i påslipp av SS, BOF og KOF til Alvim renseanlegg. Alvim renseanlegg er ikke bygd for å rense organisk materiale, og dette vil innebære at en økning i påslippet her, vil føre til en ytterligere overskridelse av Sarpsborg kommunes utslippstillatelse. Fylkesmannen er kjent med de utfordringer vi har knyttet til rensing av organisk materiale i dag, og dette vil tidligst være løst ved etableringen av nytt renseanlegg i 2025. Økningen vil derfor slik sett være uheldig. Kommunen forventer at et nytt renseanlegg skal klare å rense for organisk tilførsler, under forutsetning om at løsning med begrensnings/utjevning av utløpsvannet ved Hansa Borg videreføres.

Sarpsborg kommune ønsker fortsatt at pH skal være mellom 6 – 9. Dette er en videreføring av den eksisterende avtalen mellom Sarpsborg kommune og Hansa Borg fra 2009. Alvim renseanlegg har tidligere opplevd problemer knyttet til fellingsprosessen på renseanlegget når påslippet fra bedriften har vært for surt, og frykter at en endring i disse parameterne vil føre til ytterligere utfordringer for renseanlegget å opprettholde utslippstillatelsen. Fra presentert materiale ser det ut til at bedriften bør se på mulighet for forbedringer her. Etter at utjevningssjøen kom på plass, har situasjonen vært stabil. Kommunen bemerker også at temperatur på påslippet ikke skal overstige 40C. Det klarer de i dag med god margin. For øvrig vises det til at eksisterende påslippavtale mellom Sarpsborg kommune og Hansa Borg fortsatt gjelder mellom partene, frem til avtalen eventuelt revideres. Det bemerkes også at Fylkesmannen i sin tilbakemelding på egenmeldingsrapporten for rapporteringsåret 2019 påpeker at «Så lenge Sarpsborg kommune ikke overholder krav til utslipp vil ett hvert nytt påslipp av nye abonnenter, private eller næring, bli betraktet som en forsettlig økning av ulovlig utslipp». Kommunen ber om at Fylkesmannen selv vurderer hvordan en økning i et eksisterende påslipp stiller seg i forhold til denne uttalelsen. Sarpsborg kommune har ingen innsigelser mot at Hansa Borg øker sitt påslipp, men opplyser om at det vil føre til en økning av organisk materiale i utslippet fra Alvim renseanlegg, da det ikke er mulig å gjøre tiltak for å rense dette før nytt renseanlegg er etablert.

Dervis Mahic

Dervis Mahic presiserer at det allerede er for mye forurensning, støy og ubehagelig lukt fra bryggeriet. Grunnet ubehagelig lukt og damp fra bryggeriet, så kan vedkommende sin terrasse kun brukes på søndager og helligdager. På virkedagene i uken må vinduer og ventilasjonsåpningene holdes lukket slik at vond lukt ikke kommer inn i huset i Vannverksveien. Mahic er bekymret for at gassene fra bryggeriet er helseskadelige og at en økning av produksjonen til bryggeriet vil medføre økt risiko for liv og helse.

Statens vegvesen

Statens vegvesen har ingen merknader til beregnet trafikkvekst. Trafikkveksten vil isolert sett ikke bety vesentlig endring for fremkommelighet, sikkerhet og støy på overordnet vegnett som Statens vegvesen har ansvaret for. Når det gjelder utslipp til luft, forutsetter Statens vegvesen at transportørene vil tilpasse seg de føringene som ligger for mer miljøvennlig transport i samfunnet, jf. norsk klimapolitikk.

Hansa Borgs kommentarer til høringsuttalelsene:

Kommentarer til høringsuttalelsene fra Sarpsborg kommune

«Merknad: Økning i påslipp av BOF og KOF

Når det gjelder påslipp av BOF og KOF bemerker virksomheten at kommunen påpeker at en økning i snitt- og maksimumkonsentrasjonene blir sett på som uheldig ettersom Alvim Renseanlegg ikke er bygd for rensing av organisk materiale.

Hansa Borg henviser til konsesjonen bedriften har med Sarpsborg kommune, datert 15.04.2009, der det tillates en årlig produksjon opptil 25 mill. ltr. øl og 35 mill. ltr. mineralvann. I søknaden som er sendt Fylkesmannen er dette årlige maksimumvolumet redusert med 20 mill. ltr. (-33 %). Dette vil bety i henhold til virksomheten at den totale årlige mengden av KOF, BOF og SS vil bli lavere ved det maksimumvolumet det nå er søkt Fylkesmannen om, enn de tilsvarende mengdene bedriften kunne ha sluppet ut med de eksisterende konsesjoner bedriften har med kommunen og fylket.

Når det gjelder kommunens ønske om at pH-verdiene skal være mellom 6 – 9, vil Hansa Borg etterkomme dette ønsket. Med dette trekker bedriften, på dette punktet, tilbake søknaden til Fylkesmannen om å endre pH-grensene til 5 – 8.»

Kommentarer til høringsuttalelsene fra Dervis Mahic

Hansa Borg presiserer at støymålingene som er utført viser at støyen fra bedriften er minimal, og langt under grenseverdiene i alle ukens syv dager, i det området denne naboen har sitt bosted. Det omdannes ufarlig damp fra vann, maltet byggkorn og pellets fra humleblomster som blir kokt. For øvrig viser Hansa Borg til måleresultatene som gjelder utslipp til luft fra bedriftens energisentral. Når korn og humle blir kokt vil dampen fra kokeprosessen ha antydning til en lett søtlig lukt, som enkelte dager med lavtrykk og sørvestlig vindretning teoretisk kan føles av naboene som bor nærmest bedriftens bryggehus. Fram til nå er det ingen av de øvrige naboene som bor i dette området som har plager eller klaget på lukt.

Hansa Borg sine kommentarer til utkast til tillatelse

Hansa Borg fikk den 16.09.2020 oversendt utkast til tillatelse til gjennomlesning og kommentar. Produksjonsrammer i utkastet var satt til 15,5 millioner liter drikkevarer. I tilbakemelding fra Hansa Borg 01.10.2020, samt i møte mellom Fylkesmannen og Hansa Borg, 21.10.2020, fremkom det et ønske om at produksjonsrammen settes til minimum 22,5 millioner liter drikkevarer, for å ivareta driften av bryggeriet. Dagens produksjonsvolum som var oppgitt i søknaden til å være 15,4 millioner liter var tall basert på 2018, som var et år med lav produksjon.

Fylkesmannens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Det er virkningene av den omsøkte virksomheten på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom virksomheten senere ønsker å flytte virksomheten må det derfor søkes på nytt for den nye lokaliseringen.

Lovgrunnlag og myndighet

Aktuell virksomhet krever tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser, jf. forurensningsloven §§ 11, jf. § 16.

Fylkesmannen har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for næringsmiddelindustri og for forbrenningsanlegg av rene brensler inntil 50 MW, jf. rundskriv T-3/12, hhv. punkt 2.1 og 3.1.

Vurdering av forurensningspotensialet fra anlegget

Håndtering av prosessvann

Hansa Borg oppgir i søknaden at prosessvann slippes på kommunalt ledningsnett. Prosessvannet fra produksjonen av drikkevarer som øl, cider og mineralvann går til eget utjevningsbasseng, med gjennomsnittlig oppholdstid på 3 døgn med dagens produksjon, før det slippes på Sarpsborg sitt kommunale ledningsnett som føres videre til Alvim avløpsanlegg. Utjevningsbassenget er 330 m³. Avløpsstrømmen er i dag 10 m³/h og det søkes om å øke påslippet til 20 m³/h. Hansa Borg oppgir at årsaken til at avløpsstrømmen økes med 100 %, og ikke med 158 % som det økte produksjonsvolumet tilsier, er at bryggeriet vil produsere i lengre serier og med større batcher når det årlige produksjonsvolumet blir 40 millioner liter. Dette vil resultere i mindre svinn og CIP-vask, og dermed lavere avløpsstrøm, for hver produserte liter.

Fylkesmannen var på tilsyn ved Sarpsborg kommune for Alvim renseanlegg og kommunalt ledningsnett den 19.09.2019 og det ble avdekket flere avvik. Under tilsynet kom det fram at store deler av ledningsnettet til Sarpsborg kommune er svært dårlig og det er betydelige problemer med inn- og utlekking, og andelen fremmedvann i avløpsvannet som ledes til renseanlegget er over 50 %. Kommunen har i liten grad gjennomført tiltak for å redusere innlekking av overvann til ledningsnettet. Styringssystemene for kommunens arbeid på avløpssektoren var mangelfull. De samme avvikene har også blitt påpekt ved tidligere tilsyn i 2012 og i 2011.

Fylkesmannen har ved gjennomgang av egenkontrollrapporteringer for Alvim renseanlegg og kommunalt ledningsnett i Sarpsborg kommune for rapporteringsåret 2019 også avdekket flere alvorlige avvik. Kommunen har et dårlig ledningsnett som har direkteutslipp av urensset avløpsvann til Glomma. Prosent avløpsvann i overløp på renseanlegget var i 2019 på hele 5,8 %. Om man tar

med avløpsvann i overløp på ledningsnettet slippes nesten 20 % av alt oppsamlet avløpsvann urensset ut før det ankommer renseanlegget. Alvim avløpsanlegg renser dårlig for fosfor, og overholder ikke rensekrav i tillatelsen. Grunnen til dette er at avløpsanlegg i perioder mottar langt mer avløpsvann enn det anlegget er dimensjonert for. Gjentakende brudd på tillatelsen er svært alvorlig. Ulovlig forurensning fra ledningsnett og renseanlegg har de siste årene økt. Fylkesmannen konkluderte i tilbakemeldingen til Sarpsborg kommune den 20.05.2020 at så lenge Sarpsborg kommune ikke overholder krav til utslipp vil ett hvert nytt påslipp av nye abonnenter, private eller næring, bli betraktet som en forsettlig økning i ulovlige utslipp.

Alvim avløpsanlegg er basert på kjemisk felling og er ikke bygget for å rense organisk materiale. Dette betyr at en økning i påslipp fra Hansa Borg vil medføre en ytterligere overskridelse av Sarpsborg kommunes utslippstillatelse for avløp. Sarpsborg kommune har fått frist til innføring av sekundærrensing ved Alvim renseanlegg til 01.07.2025, med renseseffekt på minst 75 % for KOF_{CR} og 70 % for BOF_5 . I vilkåret ligger det en fremdriftsplan med frister for innføring av sekundærrensing inkludert varsel om tvangsmulkt på fristene.

Sarpsborg kommune har store overløp på sine pumpestasjoner mellom Hansa Borg og Alvim renseanlegg. Ut ifra kommunens målte tall for avløpsvann i overløp fra pumpestasjoner og nødoverløp på denne strekningen (OGR086 -OGR071) slippes det årlig ut 447 051 m^3 /år. Dette tilsvarer 2 164 kg fosfor på ett år. Sarpsborg kommunes avløpsnett på strekningen mellom Hansa Borg og Alvim renseanlegg klarer ikke å ta imot større mengder avløpsvann i m^3 . Utslipp av urensset avløpsvann på det aktuelle ledningstrekket mellom Hansa Borg og Alvim renseanlegg utgjør ca. 30 % av alle overløp som kommunen har på hele sitt ledningsnett. Avløpsvann fra den aktuelle strekningen utgjør 4 % av alt tilført avløpsvann inn til Alvim renseanlegg.

Sarpsborg kommune har rapportert at det i 2019 ble sluppet 1,5 millioner m^3 /år avløpsvann i overløp på ledningsnettet. Til sammenligning mottok Alvim renseanlegg 10,5 millioner m^3 /år i 2019. Overløp på renseanlegget var 0,65 millioner m^3 /år i 2019. Det betyr at 17% av alt avløpsvann som blir samlet opp går urensset ut til elver og bekker enten før det kommer frem til renseanlegget eller at det blir sluppet rett ut når det ankommer renseanlegget.

Dersom Hansa Borg slipper på 64 500 m^3 /år til kommunalt avløpsnett, vil dette kunne medføre at 15 % går i overløp urensset ut i resipienter før det kommer frem til Alvim renseanlegg. Problemet med overløp er størst i perioder med mye nedbør.

Med bakgrunn i dagens tilstand til avløpsnett og renseanlegg i Sarpsborg kommune, kan ikke Fylkesmannen gi tillatelse til en økning i påslipp til kommunalt avløpsnett eller renseanlegg. Det gis derfor tillatelse til produksjon av inntil 22,5 millioner liter drikkevarer per år, for å imøtekomme dagens produksjon. Med hensyn til at fordelingen i produksjon av øl og andre drikkevarer er annerledes i dag enn den gang tillatelsen ble gitt, vil dette likevel innebære en utvidelse av tillatelsen til produksjon av øl. Utslipet fra Hansa Borg kan ikke øke så lenge kommunens avløpsnett er i dårlig tilstand og har store mengder overløp. Hansa Borg må gjennomføre tiltak for å få ned utslippene sine til kommunalt nett. Utslippskrav følger de konsentrasjoner som Hansa Borg har oppgitt i søknad for dagens produksjon og er angitt i tillatelsen punkt 3.1 Utslippsbegrensninger. For å imøtekomme Hansa Borg sine ønsker om å øke produksjonsrammer fra 17,5 millioner liter til 22,5 millioner liter drikkevarer, så setter vi et vilkår om makstak for årlig utslipp av prosessavløpsvann på 65 000 m^3 /år. Hansa Borg må gå i dialog med Sarpsborg kommune om regulering av påslipp i nedbørsrike perioder for å redusere overløp på kommunalt avløpsnett. Dialog med kommunen om å iverksette tiltak for å redusere påslipp i nedbørsperioder skal dokumenteres.

Fylkesmannen kan vurdere en økning i rammekrav når ny kommunal renseløsning er utbygget og kommunens avløpsnett er i bedre stand. Ved en ny søknad om økt produksjon og økte utslipp må Hansa Borg gjennomføre en samlet konsekvens og kapasitetsutredning for hvordan en økning i bryggeriets rammekrav og påslipp påvirker avløpsnettet og ny kommunal renseløsning sammen med Sarpsborg kommune.

Hansa Borg må vurdere effekten av å utvide kapasiteten på utjevningsbassenget eller se på andre lokale renseløsninger som alternative muligheter til påslipp til kommunalt avløpsanlegg for å håndtere økt utslipp av prosessavløpsvann fra drikkevareproduksjonen.

Forbrenningsanlegget

Forbrenningsanlegget består av en fyringsenhet med innfyrt effekt på 5,5 MW. Fyringsenheten er en gassfyrt kjel. Utslippshøyde er 21 m over bakken. Hansa Borg har fått gjennomført måling av utslipp til luft og spredningsberegning for skorsteinshøyde for å dokumentere virksomhetens utslipp i henhold til krav i forurensningsforskriften kapittel 27.

Fylkesmannen forutsetter at forbrenningsanlegget driftes etter gjeldende krav i kapittel 27 i forurensningsforskriften. Vi ser ikke behov for ytterligere regulering av anlegget fra vår side i form av at det stilles strengere krav i denne tillatelsen enn det som følger av forurensningsforskriften kapittel 27. Fylkesmannen kan vurdere å sette strengere krav i utslippstillatelsen dersom miljøulempene fra forbrenningsanlegget blir større enn antatt.

Utslipp til luft

Støv

Virksomheten skal ikke medføre støvulemper av betydning for naboene.

Lukt

Det er diffuse utslipp fra produksjonen i form av lukt. Hansa Borg viser til at de ikke har mottatt klage på lukt. Fylkesmannen anser at virksomheten som et minimum må vurdere lukt i sin miljørisikovurdering. Selv om det ikke foreligger klager på lukt, har virksomheten plikt til å redusere forurensning så langt som mulig uten urimelige kostnader. Vi har derfor satt vilkår i punkt 4.3 i tillatelsen om at virksomheten skal gjennomføre en luktrisikovurdering.

Støy

Bedriften har kartlagt utendørs støy til omgivelsene. Støykartleggingen ble utført av COWI og rapporten er datert 23.09.2019, denne ble vedlagt søknaden om tillatelse. Resultatene i støyrapporten er vurdert opp mot anbefalte støygrenser gitt i støyretningslinjen T-1442/2016. Resultatene viser at støygrensene er ivaretatt på dag, kveld og natt på hverdager ved nærmeste støyfølsomme bygninger. Anbefalt støygrense for lørdag vil være ivaretatt, men anbefalt støygrense for søndag vil være marginalt overskredet med 1-2 dB ved enkelte boliger dersom alle støykilder tilknyttet gjæringsprosesser og kjøling er i full drift gjennom døgnet hele helgen. Dette anses å være en worst case situasjon på sommerdager da behovet for kjøling er høyest, og vil sannsynligvis ikke være representativt for en normal driftsituasjon ellers i året. Støykildene som tilsynelatende gir bidrag til overskridelse jf. T-1442/2016 på søndager er fyrhus og varmpumpe på taket på fyrhus.

Fylkesmannen legger til grunn at Hansa Borg sin virksomhet vil bidra med støy til omgivelsene og setter grenseverdier for støy i tillatelsen som er i samsvar med praksis for eksisterende industri.

Trafikk

Fylkesmannen regulerer ikke inn- og utkjøring fra bedriftsområde. Det er opplyst at det vil bli gjennomført en økning på 13 flere transporter per dag slik at det vil bli ca. 30 transporter inn og ut fra virksomheten per dag. Når det gjelder veistandard og trafikkbelastning så er dette forhold som veimyndighetene må vurdere i dialog med kommunen som planmyndighet.

Konsekvenser for naturmiljøet

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Det er ikke registrert funn av viktige naturtyper eller arter på selve tiltaksområdet i Miljødirektoratets database <https://kart.naturbase.no/>.

Ved Glengshølen, som er et viktig friluftsområde, er det registrert arter av særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse, som myrrikse, gråsisik, konglebit, markusflue, myrstjerneblom, korsevejblom, solnikkebrønse m.fl. (Naturbase 15.12.2020)

Sandesund, der overløp fra avløpsnett på strekningen Hansa Borg og Alvim renseanlegg renner ut til Glomma, ble det i 1992 påvist et viktig yngleområde for ilder. Lappfiskand, svartbak, skjeand og hettemåke er også observert ved denne lokaliteten. Disse artene har særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse. (Naturbase 15.12.2020).

Uønskede fremmede arter utgjør en trussel mot norsk natur og økosystemer, og spredning av disse bør forhindres. Virksomheten håndterer bl.a. korn og gjær, og vi setter derfor som vilkår for tillatelsen at bedriften skal gjennomføre risikovurdering og ha rutiner for å minimere risiko for spredning av fremmede organismer som kan forekomme i innsatsvarene. Risikovurdering og rutiner skal dokumenteres i internkontrollen. Vi viser også til alminnelige krav til aktsomhet jf. § 18 i forskrift om fremmede organismer, herunder krav til kunnskap om risiko for uheldige følger for biologisk mangfold og tiltak for å forbygge og avdekke utilsiktet spredning.

Søknaden og Fylkesmannens behandling av den er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdet. Fylkesmannen anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at beslutningene skal hvile på et best mulig kunnskapsgrunnlag, er oppfylt. Hensynet til føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven vektlegges derfor i mindre grad. Det er også gjort en vurdering ut fra den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for etter § 10. Fylkesmannen anser at det foreligger en risiko for forringelse av Sandesund som er registrert som viktig yngleområde for ilder i Naturbase, ved at en økning av mengden avløpsvann på det kommunale nettet vil kunne føre til større overløpsutslipp.

Fylkesmannen mener at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 er oppfylt.

Vurdering etter vannforskriften

Virksomheten søker om økte påslipp til kommunalt nett og Alvim avløpsrenseanlegg. Renset avløpsvann fra Alvim avløpsanlegg slippes ut i Glomma ved Alvimkaia. Vannforekomsten Glomma fra Sarpsfossen til samløp Visterflo ved Greåker (Vann-Nett ID: 002-3549-R) har dårlig økologisk tilstand (høy presisjon) og god kjemisk tilstand (presisjonen her er derimot lav). Det er blant annet den

dårlige tilstanden for totalfosfor, påvekstalger, bunnfauna og anadrom fisk som gir den dårlige økologiske tilstanden. Vannforekomsten er sterkt påvirket av diffus avrenning og utslipp fra by og tettsteder og punktutslipp fra industri, samt utslipp fra avløp.

Vannforskriften § 4 sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». Fylkesmannen vurderer at det på bakgrunn av resipientens miljøtilstand, vil foreligge en vesentlig risiko for at deler av Glomma ikke vil kunne oppnå miljømålene om god økologisk og kjemisk tilstand om ikke utslipp av urensset avløpsvann stoppes helt. Dersom det gis tillatelse til økt produksjonsramme til Hansa Borg med økt påslipp av prosessvann til kommunalt nett, er det stor risiko for at enda større mengder urensset avløpsvann vil slippes ut i vannforekomsten. Fylkesmannen vurderer derfor at økning i påslipp av prosessvann fra Hansa Borg ikke er forenlig med målet om god økologisk og kjemisk tilstand etter vannforskriftens krav.

Samfunnsmessige hensyn

Området er regulert til formålet ved detaljreguleringsplan for Hansa Borg Bryggerier AS, planID: 0105 23049, datert 05.02.2014. Hansa Borg Bryggerier har vært etablert i Sarpsborg siden 1855 (da som Lande Gaard og Bryggeri) og er en viktig arbeidsplass og bidrar til å sikre en underleverandørbransje innen teknisk vedlikehold i regionen.

Hansa Borg må gå i dialog med Sarpsborg kommune om vurdering av økte påslipp til kommunens avløpsanlegg og betydningen det kan ha for dimensjonering av nytt avløpsrensaneanlegg for å kunne håndtere tilførslene av både hydraulisk og organisk belastning.

Konklusjon

Fylkesmannen skal legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Fylkesmannen er svært positiv til selve virksomheten da Hansa Borg er en hjørnesteinsbedrift med lange tradisjoner i Sarpsborg som bidrar med arbeidsplasser i regionen.

Hansa Borg søker om å øke utslipp av prosessvann, som vil medføre ytterligere forurensning av resipient i tilknytning til avløpsnettet og Alvim renseanlegg. Sarpsborg kommune og Alvim renseanlegg har store utfordringer med mye fremmedvann inn på ledningsnettet, noe som medfører omfattende overløp på ledningsnettet. Sarpsborg kommune driver ikke i tråd med vilkår gitt i utslippstillatelsen for avløp. Alvim renseanlegg er et kjemisk renseanlegg som ikke er bygget for å rense organisk stoff eller prosessvann fra industri.

Etter en helhetsvurdering av søknaden der Fylkesmannen har vurdert Hansa Borg sin belastning på det kommunale avløpsrensaneanlegget med tilhørende ledningsnett, kan vi ikke se at det finnes vilkår som kan gjøre det forsvarlig å gi tillatelse til en økning i produksjonsrammene og økning i utslipp av prosessavløp til kommunalt avløpsnett og Alvim renseanlegg. Med bakgrunn i dagens drift og virksomhetens betydning lokalt gir Fylkesmannen tillatelse etter forurensningsloven til videre drift med dagens produksjon og utslipp. Fylkesmannen imøtekommer ikke en økning i produksjonsrammer og med tilhørende økning i utslipp til kommunalt avløpsanlegg slik situasjonen foreligger i dag. De forurensningsmessige ulempene en økning i produksjonen på anlegget vil ha for ytre miljø, er av en slik størrelse at det dessverre ikke vil kunne oppveie de samfunnsmessige fordelene ved å gi Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg tillatelse til økt produksjonsrammer.

På bakgrunn av dagens situasjon ved avløpsnettets kan Fylkesmannen kun tillate en produksjon opp til inntil 22,5 millioner liter drikkevarer. Fylkesmannen vil kunne vurdere en ytterligere økning i tråd med søknaden, men dette forutsetter blant annet at avløpsnettets er oppgradert og tilpasset mottak av denne type og mengde prosessvann.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Energiledelse	30.04.2021	9.1
Program for utslippskontroll (Måleprogram)	30.04.2021	11.4 og 13.1

Vedtak om tillatelse til dagens produksjonsnivå

Fylkesmannen gir Hansa Borg Bryggeri AS avdeling Borg tillatelse til drift av bryggeri- og mineralvannsindustri ved Per Gyntveien 2-4, gnr/bnr 1/334, i Sarpsborg kommune, for dagens produksjonsmengder. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår i tillatelsen med hjemmel i § 16 i samme lov.

Tillatelsen gitt dato 28.04.1978, tillatelsesnr. 1978.0029.T oppheves med hjemmel i forurensningsloven § 18 tredje ledd.

Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr dato 16.09.2019. Vi varslet sats 3 for behandling av søknaden.

Fylkesmannen vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 3 kommer til anvendelse i denne saken. Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg skal betale kr 166 500,- for Fylkesmannens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Fylkesmannen inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Kari Skogen
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Anette Strømme
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg - tillatelse med vilkår

Kopi til:

Hansa Borg Bryggerier avdeling Sarpsborg v/

Morten Brostrøm

HANSA BORG BRYGGERIER AS

Sarpsborg kommune

Dervis Mahic

Postboks 24 Kokstad

5863

BERGEN